ПРОТОТИП ДІЯЛЬНОСТІ ФЕДЕРАЦІЙ І ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ З РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ

Приходько Володимир[1], Сеймук Анатолій[2]
[1]Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
[2]Університет митної справи та фінансів

DOI: 10.32540/2071-1476-2019-3-036

Annotations

Introduction and purpose of the study. The article is devoted to the presentation of the results of scientific development and contains a prototype of the activities of federations and territorial authorities on reforming the system of training athletes. After all, there is a need to offer a theoretical model that would ensure the creation by federations of programs for the development of sports at a qualitatively higher level. The hypothesis of the study is the assumption about the possibility of generalizing scientific research to create a prototype of the program «Development of a sport by the federation». **The purpose of the research:** to scientifically substantiate and develop a prototype of the program «Development of a sport by the federation of Ukraine» for use during the reform of the athletes training system.

Material and methods. The methods of theoretical research were used: a synthesis of literature and materials from the Internet, abstraction, analysis and synthesis, induction and deduction, idealization and generalization.

Results. The article presents the developed prototype of the program "Development of a Sport by the Federation of Ukraine". The Sports Development Program presented as a prototype is the main document that determines the strategy, timing, methods and methods for implementing activities that address the development tasks of the sport, including the training of athletes of Ukrainian national teams in sports for the XXIV Winter Olympics 2022 in Beijing (China) and XIII Paralympic Games of 2022, as well as the XXXII Summer Olympics of 2024 in Paris (France) and XVI Paralympic Games of 2024. According to the proposed approach, the trend of growth of established indicators in this the period will testify to the effectiveness of the implemented measures in terms of creating socio-economic conditions for strengthening the health of the population by attracting the younger generation of Ukrainian citizens to regular sports and maintaining an active lifestyle, strengthening the material and technical base of the sport, improving the training of sports reserves and national teams Ukraine's sports, improving the competitiveness of our athletes in the international arena.

Keywords: federation by sport, authorities in regions and cities of Ukraine, a prototype of the activities of federations and territorial authorities, a program for developing a sport, athletes.

Анотація

Вступ і мета дослідження. Стаття присвячена представленню результатів наукової розробки, містить прототип діяльності федерацій і територіальних органів влади з реформування системи підготовки спортсменів. Адже існує потреба запропонувати такий теоретичний макет, який би забезпечував створення програм федераціями з видів спорту на якісно більш високому рівні. Гіпотеза дослідження полягає у

© Приходько В., Сеймук А., 2019

передбаченні можливості узагальнення наукових розробок для створення прототипу програми розвитку виду спорту федерацією. Мета дослідження: науково обґрунтувати та розробити прототип програми «Розвиток виду спорту федерацією України» для використання у реформі системи підготовки спортсменів.

Матеріал і методи. Були використані методи теоретичного дослідження: узагальнення літератури і матеріалів з Інтернету, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, ідеалізація та узагальнення.

Результати. У статті поданий розроблений (типовий) прототип програми «Розвиток виду спорту федерацією України». Представлена, у якості прототипу, Програма розвитку виду спорту є основним документом, що визначає стратегію, терміни, засоби і методи реалізації заходів, які забезпечують рішення завдань розвитку виду спорту, включаючи підготовку спортсменів збірних команд України з видів спорту до XXIV зимових Олімпійських ігор 2022 р. у Пекіні (Китай) і XIII Паралімпійських ігор 2022 р., а також до XXXII літньої Олімпіади 2024 р. в Парижі (Франція) і XVI Паралімпійських Ігор 2024 р. Відповідно до запропонованого підходу тенденція зростання визначених показників в цей період буде свідчити про ефективність реалізованих заходів в частині створення соціально-економічних умов для зміцнення здоров'я населення шляхом залучення молодого покоління громадян України до регулярних занять спортом і ведення активного способу життя, зміцнення матеріально-технічної бази виду спорту, підвищення ефективності підготовки спортивного резерву та збірних команд України з виду спорту, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних атлетів на міжнародній арені.

Ключові слова: федерація з виду спорту, органи влади в областях і містах України, прототип діяльності федерацій і територіальних органів влади, Програма розвитку виду спорту, спортсмени.

Аннотация

Введение и цель исследования. Статья посвящена представлению результатов научной разработки и содержит прототип деятельности федераций и территориальных органов власти по реформированию системы подготовки спортсменов. Ведь существует потребность предложить такой теоретический макет, который бы обеспечивал создание федерациями программ развития видов спорта на качественно более высоком уровне. Гипотеза исследования заключается в предположении о возможности обобщения научных разработок для создания прототипа программы развития вида спорта федерацией. **Цель исследования:** научно обосновать и разработать прототип программы «Развитие вида спорта федерацией Украины» для использования в ходе реформы системы подготовки спортсменов.

Материал и методы. Были использованы методы теоретического исследования: обобщение литературы и материалов из Интернета, абстрагирование, анализ и синтез, индукция и дедукция, идеализация и обобщение.

Результаты. В статье представлен разработанный прототип программы «Развитие вида спорта федерацией Украины». Представленная, в качестве прототипа, Программа развития вида спорта является основным документом, определяющим стратегию, сроки, способы и методы реализации мероприятий, обеспечивающих решение задач развития вида спорта, включая подготовку спортсменов сборных команд Украины по видам спорта к XXIV зимним Олимпийским играм 2022 г. в Пекине (Китай) и XIII Паралимпийским играм 2022 г., а также к XXXII летней Олимпиаде 2024 г. в Париже (Франция) и XVI Паралимпийским играм 2024 г. Согласно предложенного подхода тенденция роста установленных показателей в этот период будет свидетельствовать об эффективности реализованных мероприятий в части создания социально-экономических условий для укрепления здоровья населения путем привлечения молодого поколения граждан Украины к регулярным занятиям спортом и ведения активного образа жизни, укрепления материально-технической базы вида спорта, повышения эффективности подготовки спортивного резерва и сборных команд Украины по видам спорта, повышения конкурентоспособности наших атлетов на международной арене.

Ключевые слова: федерация по виду спорта, органы власти в областях и городах Украины, прототип деятельности федераций и территориальных органов власти, Программа развития вида спорта, спортсмены.

Вступ. Обґрунтована потреба у глибокому реформуванні (не вдосконаленні, не модернізації) системи підготовки спортсменів, яку Україна успадкувала з часів СРСР (Prykhidko, Tomenko, 2019). Доведено, що реформування системи підготовки спортсменів в Україні в тих економічних і політичних умовах, що склались, має враховувати все більшу децентралізацію влади, адже варто використовувати той факт, що обласні і місцеві бюджети невпинно зростають (Приходько, 2017). Визначені концепція і механізми державно-громадського регулювання реформою сфери олімпійського

© Приходько В., Сеймук А., 2019

спорту, яка має завершитись створенням сучасної системи підготовки спортсменів (Приходько, Ахметов, Томенко, 2019; Сушко, Дорошенко, 2016; Сушко, 2013; Сушко, 2013). Розроблений алгоритм реформування існуючої системи підготовки спортсменів в олімпійських видах спорту (Приходько, 2017).

Зазначені питання пов'язані із дотриманням принципу оптимального поєднання централізації і децентралізації в управлінні. Проблема поєднання централізації і децентралізації в спортивному менеджменті передбачає процедуру розподілу повноважень для прийняття конкретних рішень на кожному з рівнів управлінської ієрархії: державному – громадського суб'єкта управління (національної федерації з виду спорту) – суб'єктів на рівні області (міста) – первинної ланки (спортклубу, ДЮСШ тощо).

Але, не запропоновані чіткі форми і механізми взаємодії національних федерацій як структур відповідальних за визначення стратегії і тактики розвитку виду спорту, з органами влади в областях, містах і об'єднаних територіальних громадах (ОТГ), де в наш час зосереджені основні ресурси розвитку спорту. Це робить актуальним створення прототипу діяльності федерацій і територіальних органів влади, який може бути застосованим у подальшій реформі спорту в Україні (тут прототип – основа для кінцевого результату).

Гіпотеза дослідження полягає у науковому передбаченні можливості узагальнення вже виконаних наукових розробок для створення прототипу програми «Розвиток виду спорту федерацією в Україні».

Мета дослідження: науково обґрунтувати та розробити прототип програми «Розвиток виду спорту федерацією України» для його використання у ході реформи системи підготовки спортсменів.

Матеріал і методи. Були використані методи теоретичного дослідження: узагальнення літератури і матеріалів з Інтернету, абстрагування, аналіз і синтез, індукція та дедукція, ідеалізація та узагальнення.

Організація дослідження. Дослідження проведене як теоретична робота і спирається на вивчення і використання дослідницької літератури, а також на власні наукові розробки, і присвячене підвищенню якості процесу спортивної підготовки шляхом більш повного використання існуючого потенціалу і ресурсів.

Результати дослідження. Доведено, що комплексним документом, який спрямовує організаційно-методичну діяльність федерації з виду спорту країни на середньостроковий період, є підготовлена нею Програма розвитку виду спорту. Для створення прототипу такої Програми була використана форма програми, підготовлена загальноросійською громадською організацією «Федерація з виду спорту».

У вступі рекомендованої нами програми вказується діюча в Україні законодавча і нормативна база, яка визначає розвиток виду спорту. Зазначається, що при розробці Програми враховувалися український і передовий зарубіжний досвід розвитку олімпійських видів (Giulianotti, Robertson, 2015; Luo, Dai, Huang, 2015), пропозиції органів виконавчої влади, провідних науково-дослідних і освітніх установ, наукових і практичних працівників (у тексті статті даються посилання).

Вказується, що представлена Програма є основним (директивним) документом, який визначає стратегію (цілі, завдання), в ній також вказані терміни, засоби і методи реалізації заходів, які забезпечують вирішення основних завдань розвитку виду спорту в Україні, включаючи підготовку спортсменів збірних команд країни з видів спорту до XXIV зимових Олімпійських ігор 2022 р. у м. Пекіні (Китай) і XIII Паралімпійських ігор 2022 р., а також до XXXII літньої Олімпіади 2024 р. в м. Парижі (Франція) і XVI Паралімпійських Ігор 2024 р. (далі Олімпіада 2022 і 2024 рр.)

Нами пропонується підготувати Програму розвитку виду спорту в Україні саме на ці строки, а вже потім, по мірі наростання темпів процесу реформування олімпійських видів спорту (у всіх них різні стартові умови подальшого розвитку) і формування сучасної системи підготовки спортсменів (Есентаєв, 2015; Касымбеков, Баратов, Рустамов, 2012; Костюкевич, 2014; Костюкевич, Щепотина, 2016; Павленко, 2012), програма має бути уточнена і продовжена на період підготовки до наступних зимових і літніх Олімпійських ігор.

У Вступі зазначається, що хід і результати реалізації Програми розглядаються на засіданнях керівного органу федерації з виду спорту (Конференції), а також експертами та відповідними підрозділами Міністерства молоді та спорту України. Адже регулярний контроль виконання намічених заходів (Матвеев, 2010; Мічуда, 2008), проведення узагальненого аналізу отриманих даних дозволить, в разі необхідності, своєчасно коригувати зміст Програми.

Обмежити завжди існуючий адміністративний ризик від неефективного управління (Мічуда, 2008) Програмою дозволить проводити: регулярну і відкриту публікацію даних про виконання заходів Програми та оцінку якості виконання учасниками програми взятих на себе зобов'язань; узагальнення та аналіз досвіду залучення позабюджетних і кредитних ресурсів, розробку методичних рекомендацій на допомогу учасникам програми (суб'єктам її виконання).

Вступ має відображати також специфічні особливості наміченої діяльності української федерації з

© Приходько В., Сеймук А., 2019

Паспорт програми «Розвиток виду спорту в Україні»: зимових – до 2022 р., літніх видів – до 2024 р.

Назва Програми	Розвиток _____ (вказується вид спорту) в Україні
Дата прийняття рішення про розробку Програми	Затверджена Конференцією громадської організації – Федерація _____(вказується з якого виду спорту)
Розробник Програми	Громадська організація «Федерація (вказується з якого виду спорту)»
Науково-обґрунтований орієнтир розвитку виду спорту	Напрацьована теоретична модель розвитку виду спорту (подаються дані про розробників моделі)
Ціль Програми	Створення організаційних і методичних умов, що забезпечують можливість ефективного розвитку виду спорту, включаючи його масові форми, для завоювання передових позицій у світовому спорті, утвердження принципів здорового способу життя та вирішення соціальних проблем суспільства засобами фізичної культури і спорту
Завдання Програми	- сприяння реалізації державної спортивної політики шляхом вирішення оздоровчих, екологічних, економічних та ін. проблем засобами виду спорту; - вдосконалення системи підготовки спортивного резерву, залучення якомога більшої кількості дітей, підлітків та молоді до систематичних занять видом спорту; - підвищення ефективності підготовки спортсменів збірних команд України з виду спорту до найбільших міжнародних змагань, в тому числі до Ігор Олімпіад; - сприяння підвищенню якості системи підготовки та підвищення кваліфікації управлінських, педагогічних, наукових та ін. кадрів, необхідних для розвитку виду спорту; - сприяння зміцненню матеріально-технічної бази і розвитку інфраструктури виду спорту, створенню загально національних і обласних тренувальних центрів розвитку виду спорту, будівництву і реконструкції спортивних споруд для проведення спортивних і спортивно-масових заходів з виду спорту; - організація і проведення українських і міжнародних змагань, масових заходів, включаючи ті, що проводяться поза офіційними змаганнями, спрямованих на підтримку і популяризацію виду спорту і спортивної культури; - участь в удосконаленні нормативно-правової бази, що забезпечує стабільний розвиток виду спорту, включаючи його масові і рекреаційні форми; - створення якісної системи інформаційно-методичного забезпечення виду спорту.
Найбільш важливі цільові індикатори та показники	Цільовими показниками ефективності Програми є рівень досягнень українських спортсменів на міжнародній спортивній арені, масштаб розвитку дитячо-юнацького та масового спорту в Україні, по відношенню до рівня минулих років. Найважливішими цільовими індикаторами і показниками Програми є: - завоювання медалей українськими спортсменами на найбільших міжнародних змаганнях, в тому числі Олімпійських іграх 2022 і 2024 рр., чемпіонатах, першостях світу та Європи, Кубках світу, Паралімпійських іграх, студентських універсіадах; - кількість юних спортсменів, які займаються видом спорту в установах спортивної підготовки; - збільшення кількості відділень з виду спорту в установах спортивної підготовки; - кількість областей України, в яких вид спорту обраний місцевою владою як пріоритетний; - кількість введених в експлуатацію (в областях і центрі) сучасних спортивних об'єктів різних категорій для занять видом спорту (тренувань і змагань); - число тренерів (інструкторів) з виду спорту в Україні; - число суддів з виду спорту, в тому числі, міжнародної категорії; - число штатних тренерів з виду спорту вищого рівня майстерності у створених спортивних тренувальних центрах.

© Приходько В., Сеймук А., 2019

Строк реалізації програми	Реалізація Програми включає 3 етапи. Перший етап – методичне-підготовчий (по грудень 2019 р. включно), який передбачає: 1. Участь представників федерації у проведенні приблизно 10 робочих нарад разом із провідними фахівцями країни для підготовки методичних матеріалів за основними аспектами (програмами) реформи спорту, що проводиться. В тому числі: - особливості взаємодії національних федерацій з органами державної влади в центрі і областях; - порядок визначення пріоритетних літніх і зимових видів спорту в областях України, а також забезпечення їх успішного розвитку; - правове забезпечення розвитку спорту вищих досягнень; - науково-методичне забезпечення юнацького і резервного спорту; - науково-методичне забезпечення збірних і перешкоджання вживанню допінгу; - бюджетне і позабюджетне фінансування організацій спортивної спрямованості; - підготовка і підвищення кваліфікації кадрів різних спеціальностей для юнацького, резервного спорту і спорту вищих досягнень; - створення і налагодження діяльності спортивних тренувальних центрів в областях; - розробка і впровадження сучасних програм і методики навчально-тренувального процесу на різних етапах спортивної підготовки з виду спорту; - структура Всеукраїнських змагань і оцінка діяльності областей і національних федерацій з розвитку олімпійських видів спорту. 2. Участь федерації у розробці пропозицій до змісту державної політики у сфері олімпійського спорту. 3. Участь у погодженні змісту державної політики з керівництвом країни (Президентом України, керівництвом Верховної Ради та Кабінету Міністрів України), її оприлюднення. 4. Участь у докладному інформуванні і підготовці керівників обласних і міських управлінь і департаментів фізичної культури і спорту, а також федерацій з виду спорту шляхом робочих нарад і надання їм потрібних організаційне-методичних матеріалів для чіткого спрямування повсякденної діяльності під час формування сучасної системи підготовки спортсменів. Другий етап – організаційне-підготовчий (січень – серпень 2020 рр.), який передбачає: - участь у проведенні широкої інформаційно-роз'яснювальної роботи; - визначення заступника президента національної федерації, до компетенцій якого входять лише питання підготовки і проведення реформи у сфері спорту; призначення найбільш підготовлених і діяльних фахівців (експертів) з виду спорту для кваліфікованого просування вказаних основних аспектів (програм) реформи спорту; - попередня організаційна підготовка до визначення в областях восени 2020 р. видів спорту для їх пріоритетного розвитку (зимових видів – до 2022 р., літніх – до 2024 р.); - налагодження ділових контактів керівництва федерації з керівництвом тих областей, де федерація вважає за можливе зробити акцент на розвитку (зусиллями області і федерації) свого виду спорту з урахуванням наявності медальних олімпійських перспектив; - участь від імені федерації у досягненні домовленості Мінмолодьспорту з урядом України, Державним фондом регіонального розвитку, а також з керівництвом обласних рад і державних адміністрацій про нову схему адресного державного і приватного фінансування розвитку спорту вищих досягнень, які будуть обрані в областях для пріоритетного розвитку, починаючи з 2021 р.; - участь у досягненні домовленості Мінмолодьспорту з урядом України і Державним фондом регіонального розвитку щодо фінансування розвитку спорту вищих досягнень з низки тих питань, які входять до виключної компетенції органу державного управління (Мінмолодьспорту України);

© Приходько В., Сеймук А., 2019

- як кінцевий результат – участь у досягненні в центрі і на місцях розуміння щодо дій, котрі буде потрібно виконати у питаннях безпосередньої реформи спорту вищих досягнень, а також встановлення робочих контактів між керівниками усіх рівнів, які будуть розпочинати і проводити реформу сфери спорту.

Третій етап – безпосередньо-перетворюючий (вересень 2020 – липень 2024 рр.), який передбачає наступне.

1. Участь у визначенні у вересні-жовтні 2020 р. обласними радами і ОДА видів спорту для їх пріоритетного розвитку (зимових на 2020-2022 рр., літніх на 2020-2024 рр.) за схемою, запропонованою Мінмолодьспортом України.

Підетап «Вибір пріоритетних видів спорту» передбачає дотримання таких принципів:

- на обласну раду і обласну державну адміністрацію, разом із національними федераціями, покладається відповідальність визначити вид (види) спорту, які будуть обрані в області для пріоритетного розвиту на олімпійський цикл з тим, щоб надати їм, починаючи з 2021 р., максимальну підтримку у швидкому розвитку на рівні сучасних вимог;
- приймаючи рішення про вибір пріоритетного (пріоритетних) видів спорту, керівництво області бере до уваги результати аналізу стану справ у цих видах в області, а також максимально чіткого обґрунтовані перспективи розвитку видів спорту відповідно зимових у термін до 2022 і літніх до 2024 рр., докладно вивчивши підготовлені обласними і національними федераціями обґрунтування за запропонованою Мінмолодьспортом схемою;
- при цьому виходять з того, що найбільш важливим показником для обрання у якості пріоритетного того або іншого зимового чи літнього виду спорту, слугує урахування підтвердженої експертами наявної медальної перспективи існуючих спортсменів на найближчих зимовій та літній Олімпіадах;
- кінцеве рішення про такий вибір приймають сесія обласної ради і голова ОДА у жовтні 2020 р., що дасть змогу забезпечити фінансову підтримку обраних пріоритетних видів через затверджені бюджети області, розташованих в ній міст і ОТГ, починаючи з 2021 р.;
- прийняте в області рішення щодо обраних видів спорту доповнюється Договором про співробітництво між обласною радою, ОДА і відповідною національною федерацією. Цей договір має бути взаємно-зобов'язуючим, тобто в ньому мають бути передбачені конкретні і сильні дії з усіх сторін, які суттєве вплинуть на розвиток даного виду спорту в області і Україні в цілому.

Кінцевий результат: сприяння з боку федерації вибору в області, через конкуренцію поданих пропозицій, одного (або декількох) пріоритетних видів спорту, укладання Договорів про співпрацю між областю і федерацією.

Примітки: Хоча за результатами такого своєрідного «тендеру» (вивчення пропозицій від обласних і національних федерацій з обґрунтуванням перспективи розвитку виду спорту, оцінки потрібних витрат і кроків), буде обрано один або декілька видів спорту, перспективу подальшого розвитку отримають всі олімпійські види, які активно прогресують у цій області. Адже, якщо на відміну від керівництва області, Конференція національної федерації буде вбачати гарну перспективу розвитку виду спорту саме тут, федерація має можливість у олімпійський цикл сконцентрувати в цій області усі залучені нею кошти і провести якісну підготовку спортсменів до майбутньої Олімпіади. Спортсмени потім, отримавши олімпійські ліцензії, поїдуть на Олімпіаду і медальним успіхом доведуть право даного виду спорту отримати підтримку у олімпійському циклі підготовки до зимової Олімпіади 2026 р., а також до літніх Ігор 2028 р.

Особливо відповідальною в умовах, що склались в Україні, є роль федерації з ігрових видів спорту, включених до олімпійської програми, кожен з яких складно (навряд чи можливо) обрати для пріоритетного розвитку в окремій області України. Саме тому, федерація має брати відповідальність не лише за розробку теоретичної моделі розвитку виду спорту, але також за розробку стратегії і тактику її практично

© Приходько В., Сеймук А., 2019

реалізації. На сьогодні, мабуть, найбільш вдалим у нас є приклад розвитку виду спорту, запропонований Федерацією баскетболу України. Для використання накопиченого ФБУ досвіду іншими федераціями його потрібно вивчати, аналізувати, описувати і, з урахуванням існуючих особливостей, застосовувати в інших ігрових видах спорту. Важливим буде також вивчення досвіду федерацій з ігрових видів спорту, накопичений в країнах Європи.

Таким чином, подальший інтенсивний розвиток олімпійських видів спорту в України видається можливим за двома напрямками. Перший торкається перед за все індивідуальних і командних видів спорту (командні види є в гімнастиці, легкій атлетиці, тенісі та ін.). Для нього притаманним буде головним чином розвиток спорту через визначення пріоритетних видів областями України. Другий – це командні ігрові види спорту, розвиток яких, у першу чергу, це компетенція відповідних національних федерацій.

2. У період січня 2020-грудня 2022 рр. щодо обраних в областях зимових видів спорту, а також у період січня 2020-липня 2024 рр. – літніх видів, тут має бути проведений комплекс визначених разом з національною федерацією наступних робіт: створення сучасної спортивної бази, спортивного тренувального центру (на даний час для заснування тренувального центру можна використовувати Положення про спортивний клуб), придбання потрібного інвентарю та обладнання, залучення провідних науковців і різне-профільних фахівців для забезпечення вичерпних і сучасних умов здійснення навчально-тренувального процесу і підготовки спортсменів, включаючи виїзди за кордон.

Назва наступного під етапу – «Розгортання і проведення комплексу робіт зі створення вичерпних умов розвитку пріоритетних видів спорту». Для цього на одного із заступників президента федерації, голови обласної ради і голови ОДА покладається відповідальність за координацію робіт з реформи спорту. Діяльність на підетапі проводиться з дотриманням наступних принципів:

- створення сучасної спортивної бази, включаючи заснування і організацію діяльності спортивного тренувального центру з усіма потрібними умовами разом із залученням групи провідних фахівців;
- залучення до фінансування вказаних робіт, окрім місцевого бюджету, також коштів Державного фонду регіонального розвитку на паритетних умовах;
- заохочується запрошення керівництвом області за участі національної федерації з областей, де даний вид спорту не отримав пріоритетного розвитку, провідних менеджерів, тренерів, інших незатребуваних фахівців, а також спортсменів; можуть запрошуватись також іноземні тренери і спортсмени, якщо є перспектива їх натуралізації і можливість виступів за збірну України;
- діяльність провідних науково-педагогічних кадрів, які працюють у відповідних навчальних і наукових установах, а також залучених «вузьких» фахівців-практиків (із травматології, лікувальної фізичної культури, дієтології, психотерапії тощо), якім створені в областях усі умови для їх результативної праці (заробітна плата, сучасне наукове обладнання тощо) зосереджується на високому рівні науково-методичного і фахового забезпечення підготовки спортсменів, які є кандидатами до олімпійських збірних України, а також на підготовці спортивного резерву, на сприянні розвитку «піраміди» даного виду спорту в області;
- за участі усіх залучених фахівців, з опорою на можливості бюджетів міст і містечок, методичної підтримки з боку федерації в області створюються умови для інтенсивного розвитку усієї «піраміди» виду спорту;
- згідно уточненого порядку, продовжується виплата найбільш перспективним спортсменам обласних і державних стипендій, включаючи НОК, ДСТ і відомчі організації;
- участь федерації у виконанні Мінмолодьспортом усіх інших робіт загально національного значення, включаючи створення (реконструкцію) сучасних спортивних баз і сучасних умов для підготовки збірних команд України з обраних для пріоритетного розвитку видів спорту.

© Приходько В., Сеймук А., 2019

	Кінцевий результат: своєчасне і якісне виконання і завершення робіт зі створення необхідних і достатніх сучасних умов для підготовки спортсменів до Олімпійських ігор. Примітки: 1. Після зимової Олімпіади 2022 р. буде проведений аналіз виступу спортсменів, прийняті рішення щодо розвитку зимових видів в областях на наступний олімпійський цикл. Це, відповідно, позначиться на завданнях і змісті діяльності федерації, Мінмолодьспорту і областей. 2. Мінмолодьспорт разом з відповідними національними федераціями, а також із урахуванням олімпійських перспектив, вивчають питання про подальшу долю збірних команд України, які існують на постійній основі. У випадку прийняття рішення про їх подальше існування в олімпійському циклі, ними ж вирішуються усі питання їх діяльності. 3. Максимально ефективне використання в період січня 2023-липня 2024 рр. усіх створених умов у центрі і в областях (кадрових, фінансових, матеріальних, організаційних, науково-методичних, технологічних тощо) для розвитку обраних літніх видів спорту. Діяльність на цьому під етапі, який має назву «Перехід до заключної фази діяльності – ефективної підготовки олімпійців», проводиться з дотриманням наступних принципів: - перенесення акцентів з уже вирішеного завдання – створення в центрі і областях сучасних і достатніх умов розвитку пріоритетних на даний олімпійський цикл видів спорту – на розв'язання, за участю федерації, завдань забезпечення якісної підготовки до Ігор Олімпіади; - пріоритет набуває забезпечена за участю федерації якісна професійна діяльність менеджерів і тренерів, вчених і методистів, медичних працівників, фахівців з використання дозволених фармакологічних засобів підтримки, фахівців з контролю за вживанням допінгу, спортивного харчування, психологів та ін., потрібних для забезпечення підготовки спортсменів у збірних командах; - головна увага зосереджується на забезпеченні федерацією і Мінмолодьспортом робочих контактів і взаємодопомоги між фахівцями областей, які організовували всебічну підготовку майбутніх олімпійців у період 2020-2024 рр., з тренерами та іншими фахівцями збірних України; - спортсмени, які не належать до видів спорту, визначених у даному олімпійському циклі в областях як пріоритетні, мають рівні права у завоюванні олімпійських ліцензій, що дозволить уточнити після серпня 2024 р. новий перелік видів для пріоритетного розвитку; - підготовка усіх спортсменів, які отримали олімпійські ліцензії, окрім коштів тих областей, звідки вони є, у повному обсязі фінансується з боку Мінмолодьспорту, НОК України, національних федерацій і спонсорів для створення на заключному етапі підготовки усіх затребуваних тренерами збірних команд України умов і можливостей. Кінцевий результат – конвертація створених у центрі і областях достатніх і різноманітних умов у практику ефективної підготовки олімпійців, від періоду отримання ліцензій до забезпечення їхніх виступів на Олімпіаді у Парижі, з метою досягнення ними своїх найкращих результатів під час виступів на олімпійських аренах.
Очікувані кінцеві результати реалізації Програми та показники соціально-економічної ефективності	В результаті реалізації Програми до 2022 - 2024 рр. передбачається: - вийти на рівень провідних команд світу, домогтися завоювання медалей українськими спортсменами на найбільших міжнародних змаганнях, включаючи Олімпійські ігри; - забезпечити стабільну роботу системи підготовки найближчого резерву для збірних команд з виду спорту; - створити єдину систему відбору найбільш обдарованих спортсменів для навчання і тренування в спортивних тренувальних центрах підготовки спортсменів; - збільшити кількість осіб, які займаються видом спорту в системі підготовки спортивного резерву (вказати кількість), в порівнянні з 2020 (літні) і 2018 (зимові) рр. видів спорту;

© Приходько В., Сеймук А., 2019

	- значно поліпшити матеріально-технічну базу виду спорту за рахунок введення в експлуатацію нових і реконструкції наявних об'єктів до 2024 (2022) рр.; - створити сучасну законодавчу і нормативно-правову базу, що відповідає потребам розвитку виду спорту; - створити досконалу систему науково-методичного, медичного та медико-біологічного забезпечення виду спорту; - створити національні і обласні спортивні тренувальні центри (вказати кількість) з виду спорту, в тому числі на базі освітніх установ; - поліпшити оснащення сучасним інвентарем та обладнанням профільних відділень з виду спорту в установах спортивної підготовки (вказати найменування та кількість); - забезпечити комплектування атестованими фахівцями всіх спортивних споруд, що створюються в рамках програми; - збільшити кількість міжнародних, міжрегіональних та регіональних спортивних змагань з виду спорту (вказати кількість) по відношенню до 2020 і 2018 рр.

розвитку відповідного виду спорту (Виноградов, Лей Ши, 2014; Платонов, 2015; Платонов, Есентаев, 2015; Савченко, Приходько, Кощеєв, 2017).

Організуючою умовою початку і поступового розгортання якісного процесу підготовки атлета є модель бажаних якостей спортсмена на етапі максимальної реалізації (має віддзеркалюватись у свідомості тренерів, які працюють з новачками, і тренерів, яким з часом передають спортсменів у зв'язку з їхнім дорослішанням і переходом до кожного з наступних етапів підготовки) (Сушко, 2017). Один із базових процесів у ході підготовки спортсмена, окрім власне розвитку фізичних якостей і набування техніко-тактичної майстерності, є свідоме і систематичне, психолого-педагогічне забезпечення відповідними засобами впливу на становлення спортсмена, який дорослішає, як повноцінного суб'єкта спортивної діяльності.

Аналіз розвитку виду спорту в Україні і світі. Результати виступу спортсменів збірної команди України на найбільших міжнародних змаганнях і, особливо, на Іграх Олімпіад є об'єктивним критерієм рівня розвитку спорту вищих досягнень в країні.

Необхідно охарактеризувати олімпійську програму з виду спорту (табл. 1): які дисципліни, скільки комплектів медалей розігрується і т.д.

Розкрити спортивні досягнення на останніх Олімпійських іграх країн – світових лідерів у виді спорту, а також представників збірної України з виду спорту (табл. 2).

Виконати порівняльний аналіз виступів збірної України у виді спорту за дві останні Олімпіади (табл. 3).

Далі необхідно зробити аналіз динаміки спортивних результатів за всіма олімпійськими дисциплінами даного виду спорту. Розрахувати індекс ротації призерів Ігор Олімпіади 2016 (2018) рр. в порівнянні Іграми Олімпіади 2012 (2014) рр. Порівняти вік спортсменів збірної команди України з виду спорту на Іграх 2012 (2014) і 2016 (2018) рр. Потім потрібно охарактеризувати всі види олімпійської програми з урахуванням спортивних перспектив найближчого спортивного резерву та конкуренції в збірній команді України на 2024 (2022) рр.

У табл. 4 доцільно представити динаміку чисельності осіб, які займаються видом спорту за останні три роки. Далі необхідно описати створення умов для розвитку системи підготовки спортивного резерву, розробити і впровадити раціональну систему спортивних змагань, зміцнити матеріально-технічну базу відділень організацій зі спортивної підготовки.

Паралімпійський спорт. Необхідно висвітлити програму Паралімпійських ігор з виду спорту, зокрема вказати кількість медалей, що розігруються.

У табл. 5 навести спортивні досягнення на XV Паралімпійських іграх 2016 р. в Ріо-де-Жанейро, а також 2018 р. в Пхьочангу 2018 р. команд країн-лідерів світового параолімпійського виду спорту і України.

У табл. 6 доцільно представити динаміку чисельності осіб з обмеженими можливостями здоров'я, які займаються видом спорту за останні три роки (з ураженнями ОРА, слуху, ментальності), а саме масовий спорт і спорт вищих досягнень.

Далі необхідно описати створення умов для розвитку системи підготовки спортивного резерву, розробити і впровадити раціональну систему спортивних змагань, зміцнити матеріально-технічну базу відділень паралімпійського спорту установ спортивної підготовки.

Підготовка спортивного резерву. Цю частину Програми потрібно розкрити, звертаючи увагу на окремі області України. Необхідно дати коротку характеристику динаміки розвитку виду спорту: скільки відділень з'явилося, які молоді і перспективні спортсмені

© Приходько В., Сеймук А., 2019

Таблиця 1

Кількість комплектів нагород на останніх Олімпійських іграх

№ п/п	Види олімпійської програми	Розігрується в олімпійській програмі	
		Комплектів нагород	Кількість медалей
1.			
2.			
3.			
Усього:			

Таблиця 2

Спортивні досягнення країн-лідерів світового спорту і України

№ п/п	Види олімпійської програми	Медалі	Провідні країни світу					Україна
1.		З						
		С						
		Б						
Усього:								

заслуговують на увагу і всіляку підтримку (поіменно) і т.д. Доцільно показати співвідношення контингенту чоловічої і жіночої статі в структурі чисельності осіб, які займаються видом спорту в установах спортивної підготовки. Важливо вказати ті області, в яких вид спорту може бути визначений за пріоритетний на наступний олімпійський цикл.

Відомо, що етапи підготовки до найвищих досягнень і максимальної реалізації індивідуальних можливостей в цілому є основним індикатором ефективності підготовки спортивного резерву. Тому необхідно зосередити увагу на аналізі динаміки спортсменів на цьому етапі спортивної підготовки.

У таблиці 7 повинен бути відображений кваліфікаційний рівень спортсменів, що спеціалізуються у виді спорту. Як показує практика, визначальним показником успішного виступу на найбільших змаганнях є кількість підготовлених майстрів спорту міжнародного класу (науковими дослідженнями встановлено, що кількість підготовлених майстрів спорту міжнародного класу за рік до Олімпійських ігор може слугувати об'єктивним критерієм конкурентоспроможності збірної команди країни з відповідного виду спорту на майбутніх Іграх). Отже, цей показник повинен стати одним з основних при оцінці роботи з підготовки резерву для спортивних збірних команд країни.

Масовий спорт (спорт для всіх). Основними причинами розвитку масових видів спорту, окрім його важливості у плані зміцнення здоров'я і працездатності, є доступність самостійних занять для різних категорій громадян, наявність клубної системи, системи масових спортивно-рекреаційних заходів, популярності і відповідних умов для занять в країні. Необхідно дати характеристику розвитку масового спорту в областях України.

Проблеми розвитку виду спорту в Україні. У розділі необхідно охарактеризувати основні проблеми, що стримують темпи розвитку виду спорту в Україні.

Ефективним механізмом вирішення проблем є програмно-цільовий метод планування діяльності з чітким визначенням цілей і завдань Програми, вибором переліку скоординованих заходів щодо створення умов розвитку виду спорту та їх ув'язка з реальними можливостями центрального, обласних і місцевих бюджетів, що також є необхідною умовою залучення позабюджетних джерел фінансування. Не менш важливим інструментом є і технологія управління проектами, яка має успішно використовуватись.

Використання таких сучасних методів управління дозволить мобілізувати ресурсні можливості і сконцентрувати зусилля на наступних пріоритетних напрямках комплексного вирішення проблем:

- створення матеріально-технічної бази, сучасних технологій підготовки, ресурсного та науково-методичного забезпечення сталого розвитку виду спорту в Україні;
- формування інтересу різних категорій громадян до виду спорту як однієї з наявних і масових форм фізичної активності населення;
- завоювання провідними спортсменами передових позицій у світовому спорті.

Програма має передбачати ефективне рішення проблем спортивної підготовки, фізичного виховання і оздоровлення різних груп громадян України шляхом цілеспрямованого розвитку виду спорту [268]. Через розробку комплексу взаємопов'язаних заходів, здійснюваних зацікавленими центральними, регіональними та муніципальними органами влади, громадськими та комерційними організаціями в рамках цілісної нормативно-правової системи .

При розробці Програми необхідно враховувати український і зарубіжний досвід розвитку олімпійських видів спорту, пропозиції центральних органів виконавчої

© Приходько В., Сеймук А., 2019

Таблиця 3

Склад і вік учасників збірної України на двох останніх Олімпійських іграх

Види олімпійської програми	Лондон 2012 Сочі, 2014	Ріо-де-Жанейро, 2016 Пхьончанг, 2018
	Склад і вік учасників	Склад і вік учасників

влади, провідних науково-дослідних і освітніх установ, наукових і практичних працівників.

Передбачаються заходи регулярного контролю виконання пунктів Програми з подолання основних встановлених і описаних проблем.

Кадрове забезпечення виду спорту. Для забезпечення динамічного розвитку виду спорту необхідно створити стійку систему підготовки та перепідготовки кадрів, включаючи підготовку:

- кваліфікованих спортивних менеджерів;
- тренерсько-викладацького складу;
- суддів для проведення змагань;
- кваліфікованого персоналу для створення і утримання спортивних споруд;
- спортивних лікарів;
- інших фахівців забезпечення підготовки спортсменів в областях і збірних командах України;
- волонтерів для проведення великих спортивних і спортивно-масових заходів.

Для цих цілей федерації доцільно визначити базові заклади вищої освіти (факультети фізичного виховання), що володіють кращою матеріально-технічною базою та кадровим потенціалом для підготовки необхідних фахівців з відповідного виду спорту, забезпечити постійну взаємодію з ними для вирішення завдань з підготовки професійних кадрів.

У числі завдань підготовки кадрів з виду спорту на базі закладів професійної освіти:

- відкриття у відповідних навчальних закладах спеціалізації в рамках підготовки фахівців, які отримують середню спеціальну освіту, бакалаврів і магістрів, а також вдосконалення програм підвищення кваліфікації і професійної перепідготовки саме з даного виду спорту;
- взаємодія з освітніми установами професійної освіти щодо формуванню змісту навчальних програм дисциплін і навчальних практик за спеціалізацією «Теорія і методика виду спорту» для якісної підготовки випускників цих закладів відповідно до сучасного рівня розвитку виду спорту і потреб роботодавців;
- підготовка і видання необхідної навчально-методичної та наукової літератури з виду спорту.

У числі інших заходів з підготовки кадрів важливо планувати:

- забезпечення участі тренерів у міжнародних навчальних програмах і програмі грантів НОК України;
- стажування перспективної частини тренерського складу та інших фахівців у збірних командах України, провідних спортивних клубах і центрах, а також за кордоном;
- розробку спеціальної програми з фахової підготовки провідних спортсменів, які завершили

Таблиця 4

Динаміка чисельності осіб, які займаються видом спорту на різних етапах підготовки

		2017-2019 рр. (окремо)	Чисельність осіб, які займаються			Кількість штатних тренерів
			Етапи початкової і попередньої базової підготовки	Етапи спеціаліз. базової підготовки і підготовки до вищих досягнень	Етапи максим. реаліз. інд. можл. і збережен. вищої спорт. майстерності	
1.						
2.						
3.						

© Приходько В., Сеймук А., 2019

Таблиця 5

Спортивні досягнення команд-лідерів спорту на останніх Паралімпійських іграх

№ п/п	Види паралімпійської програми	Медалі	Країни-лідери паралімпійського спорту					Україна
1.		З						
		С						
		Б						
2.		З						
		С						
		Б						
Усього:								

виступи, з метою створення кадрового резерву керівної ланки і тренерського складу обласних збірних команд;

- розробку і впровадження адекватної системи мотивації (моральної і матеріальної) тренерів і фахівців усіх рівнів;

- створення системи атестації тренерів та інших фахівців з виду спорту.

Підготовка висококваліфікованих фахівців і волонтерів, необхідних для підготовки та проведення змагань з виду спорту, особливо актуальна в період активного будівництва і введення в експлуатацію спеціалізованих спортивних об'єктів, оскільки без їх наявності ці споруди не можуть мати повноцінне завантаження спортивними і спортивно-масовими заходами.

Фінансове забезпечення розвитку виду спорту. Федерація з виду спорту в рамках своїх повноважень вносить пропозиції щодо розвитку виду спорту до державних, обласних і муніципальних органів влади, а також звертається з ініціативами в різні організації, здатні посприяти в її статутній діяльності, і здійснює пошук позабюджетних джерел фінансування виду спорту.

Фінансове забезпечення реалізації Програми має здійснюватися на основі принципу консолідованих коштів Федерації з виду спорту України, коштів центрального бюджету (Мінмолодьспорту), бюджетів областей, муніципальних утворень, ОТГ та інших джерел, що не суперечить законодавству.

Витрати центрального бюджету на реалізацію Програми повинні передбачатися в межах коштів, що виділяються Мінмолодьспорту, а також іншим центральним органам виконавчої влади на фізичну культуру і спорт Законом про державний бюджет.

Мінмолодьспорт здійснює фінансування заходів, включених до Програми, відповідно до передбачених обсягів фінансування Федерації з виду спорту (збірних команд країни) згідно нормативних правових актів, затверджених Мінмолодьспортом України.

Передбачувані обсяги фінансового забезпечення на реалізацію Програми розвитку з відповідного виду спорту за рахунок коштів центрального бюджету визначаються на основі параметрів Закону про бюджет на поточний фінансовий рік, з урахуванням очікуваних змін, в зв'язку з уточненням прогнозу соціально-економічного розвитку.

Федерація з виду спорту реалізує заходи Програми, а також координує роботу і забезпечує взаємодію всіх структур, що беруть участь в реалізації передбачених заходів, забезпечуючи максимальну ефективність використання виділених ресурсів. В рамках поточної діяльності здійснює реалізацію формування та підготовки збірних команд України, забезпечення проведення Єдиного календарного плану міжрегіональних, всеукраїнських і міжнародних спортивних заходів.

Розвиток дитячо-юнацького спорту, масового спорту забезпечується в областях України на основі регіональних програм розвитку спорту за сприяння Мінмолодьспорту та національної федерації.

Фінансування розвитку дитячих спортивних установ, клубів, секцій тощо, котрі культивують вид спорту здійснюється за рахунок коштів областей, муніципальних утворень, а також за рахунок спонсорських, благодійних та інших залучених коштів.

Органи державної влади областей фінансують проведення заходів регіональних календарів спортивних і спортивно-масових змагань, підготовку та участь обласних команд з виду спорту у всеукраїнських, міжрегіональних і, за потреби, окремих міжнародних змаганнях. Крім того, вони забезпечують створення необхідних умов для членів збірних команд України з виду спорту, які представляють їхню область, і беруть участь в забезпеченні їх якісної і всебічної підготовки.

Медичне забезпечення спортивної роботи з виду спорту в областях здійснюється, в основному, за рахунок коштів регіональних бюджетів. Медичний і медико-біологічний супровід спортивних збірних команд Укра-

© Приходько В., Сеймук А., 2019

їни з виду спорту забезпечується відповідними установами, визначеними Мінмолодьспортом України. Боротьба із застосуванням заборонених речовин і методів у спорті ведеться у взаємодії з міжнародними, українськими державними і громадськими спортивними організаціями.

Міністерство молоді та спорту України сприяє створенню необхідної нормативно-правової бази розвитку спорту вищих досягнень, системи спортивного резерву та розвитку масового фізкультурно-спортивного руху, також сприяє реалізації заходів Програми в областях, включаючи щорічну корекцію нормативів фінансування спортивних заходів, наближаючи їх до потрібних (запитаних) обсягів коштів.

З метою створення матеріальної бази виду спорту органи влади областей України і органи місцевого самоврядування, разом з національною федерацією, забезпечують розвиток механізмів державно-приватного партнерства і залучення поза бюджетних коштів. Кошти, що виділяються НОК України, плануються до використання для підвищення якості підготовки спортсменів збірної команди з виду спорту безпосередньо до Ігор Олімпіад. Інші залучені кошти планується використовувати для організації підготовки провідних спортсменів країни в складі збірних команд, фінансування і співфінансування будівництва об'єктів, підтримки спортивних тренувальних центрів з виду спорту, дитячо-юнацького та масового спорту (подати питання реалізації існуючих проектів федерації з виду спорту, що фінансуються).

З метою забезпечення ефективної реалізації Програми необхідне створення механізму управління і контролю. Контроль підготовки та проведення програмних заходів в областях України повинен здійснюватися керівними органами федерації з виду спорту. Докладний звіт про виконання заходів Програми повинен щорічно заслуховуватись, як одне з головних питань, на Президії федерації з виду спорту. Інформування громадськості про хід реалізації Програми та прийняття оперативних рішень про внесення змін до Програми має здійснюватися за результатами контролю ефективності реалізації її заходів і незалежних експертиз з метою оптимального та ефективного вирішення існуючих проблем.

Міжнародне співробітництво, взаємодія з міжнародною федерацією з виду спорту та іншими спортивними організаціями. Необхідно висвітлити позицію федерації з виду спорту за основними напрямками її міжнародної політики. Вказати в які комісії та інші керівні органи входять представники Української федерації з виду спорту. Участь цих представників у роботі міжнародної федерації дозволяє своєчасно отримувати інформацію і оперативно реагувати на питання розвитку виду спорту в Європі та світі, в тому числі, на питання формування системи кваліфікацій, зміни в правилах проведення змагань з виду спорту, формування програм європейських і світових чемпіонатів і календаря спортивних заходів. Вказати намічені заходи з активізації роботи по розширенню міжнародного співробітництва.

Протидія порушенням антидопінгових правил. Антидопінгові програмні заходи федерації з виду спорту повинні бути синхронізовані з діяльністю відповідних служб НОК України і Мінмолодьспорту в рамках національної антидопінгової політики і включати такі заходи:

- призначення відповідальних осіб за антидопінгове забезпечення з числа фахівців в галузі фізичної культури і спорту;

- ознайомлення спортсменів і персоналу, який з ними працює, з положеннями основних діючих антидопінгових документів (адаптовані антидопінгові правила, що відповідають правилам міжнародної федерації і перекладені на українську мову, Кодекс ВАДА, Міжнародні стандарти ВАДА, система антидопінгового адміністрування та менеджменту), в обсязі, що стосуються інформування цих осіб;

- проведення антидопінгової пропаганди серед спортсменів;

- сприяння в забезпеченні своєчасної подачі заявок для отримання дозволів на терапевтичне використання спортсменами заборонених субстанцій і / або методів, включених до Списку ВАДА;

- забезпечення своєчасної подачі інформації про місце знаходження спортсменів, включених в міжнародний і національний списки тестування;

- укладання зі спортсменами і персоналом спортсменів угоди про неприпустимість порушення антидопінгових правил;

- надання всебічного сприяння антидопінговим організаціям у проведенні допінг-контролю та реалізації заходів, спрямованих на боротьбу з допінгом у спорті;

- опублікування в загальноукраїнських періодичних виданнях та розміщення на офіційному сайті федерації з виду спорту в мережі Інтернет загальноукраїнських антидопінгових правил і антидопінгових правил, перекладених українською мовою;

- надання, відповідно до загальноукраїнських антидопінгових правил загальноукраїнської антидопінгової організації, необхідної інформації для формування списку спортсменів, які підлягають тестуванню, як у змагальний період, так і в позазмагальний період;

- розробка і впровадження ефективних недопінгових технологій підвищення роботоздатності і відновлення спортсменів;

- забезпечення спортсменів, тренерів і медичного персоналу повним комплектом антидопінгових інформаційно-освітніх ма-

© Приходько В., Сеймук А., 2019

теріалів і методичних посібників, інформування спортсменів і тренерів щодо всіх останніх змін в списках заборонених засобів і методів антидопінгового кодексу Всесвітнього антидопінгового агентства (ВАДА) та відповідних положень міжнародних спортивних об'єднань.

Інформаційне забезпечення розвитку виду спорту. В наш час значна кількість олімпійських видів належить до видів спорту, найменш згадуваних українськими ЗМІ, що потребує від федерацій особливої уваги щодо поширення у ЗМІ актуальної інформації. Залучення позабюджетних і спонсорських коштів у сучасних умовах вимагають також найпильнішої уваги до інформаційного супроводу розвитку виду спорту.

Програма має передбачати широке інформування всіх верств населення України про досягнення вітчизняних спортсменів у змаганнях з виду спорту, планах розвитку виду спорту і ходу їх реалізації. З цією метою необхідне розширення співпраці із загальноукраїнськими і регіональними ЗМІ. Особлива увага повинна приділятися налагодженню співпраці з телебаченням.

Водночас тим найбільш доступним і популярним серед молоді та інших верств населення залишається Інтернет. У зв'язку з цим найбільша увага федерації з виду спорту повинна приділятись використанню Інтернет-ресурсу. Створення і наповнення сайтів федерації необхідною інформацією залишається пріоритетним напрямком роботи. Плановане розширення співпраці з іншими цільовими групами аудиторії шанувальників спорту також підвищить зростання популярності виду спорту.

Розширення інформаційного забезпечення передбачає не тільки збільшення кількості уболівальників спортивних команд, а сприяє додатковому залученню молоді до лав тих, хто займається видом спорту, – шляхом створення та поширення спеціальних програм для початківців.

Найважливіші цільові індикатори та показники Програми.

Цільовими показниками ефективності Програми є рівень медальних досягнень українських спортсменів на міжнародній спортивній арені, масштаб розвитку дитячо-юнацького та масового спорту в Україні по відношенню до рівня минулих років.

Найважливішими цільовими індикаторами і показниками Програми є:

- завоювання медалей українськими спортсменами на найбільших міжнародних змаганнях, в тому числі Олімпійських іграх 2022 і 2024 рр., чемпіонатах, першостях світу та Європи, Кубках світу, Паралімпійських іграх, студентських універсіадах;
- кількість юних спортсменів, які займаються видом спорту в установах спортивної підготовки;
- збільшення кількості відділень з виду спорту в установах спортивної підготовки;
- кількість областей, які визначили розвиток виду спорту як пріоритетний;
- кількість введених в експлуатацію спортивних об'єктів різних категорій (у т.ч., сучасних тренувальних баз і місць проведення змагань згідно вимог міжнародної федерації);
- число тренерів (інструкторів) з виду спорту;
- число штатних тренерів з виду спорту в установах спортивної підготовки;
- кількість загально національних і обласних спортивних тренувальних центрів з виду спорту.

Оцінка соціально-економічної ефективності програми

Очікувана соціально-економічна ефективність реалізації Програми буде оцінюватися щорічно по динаміці цільових індикаторів і показників.

Для оцінки соціально-економічної ефективності реалізації заходів Програми використовуються цільові показники реалізації Програми, основним з яких є масштаб розвитку виду спорту в Україні, по відношенню до рівня минулих років.

Висновки

1. Науково обґрунтований і розроблений (типовий) макет програми «Розвиток виду спорту федерацією України» для його використання федераціями у ході реформи системи підготовки спортсменів.

2. Найважливішими цільовими індикаторами і показниками успішного виконання Програми є:

- завоювання медалей українськими спортсменами на найбільших міжнародних змаганнях, перед за все Олімпійських іграх 2022 і 2024 рр., Чемпіонатах, першостях Світу та Європи, Кубках Світу, Паралімпійських іграх, студентських універсіадах;
- кількість юних спортсменів, які займаються видом спорту в установах спортивної підготовки;
- збільшення відділень виду спорту в установах спортивної підготовки до рівня минулих років;
- кількість областей, які обрали розвиток виду спорту як пріоритетний;
- кількість введених в експлуатацію об'єктів різних категорій для занять видом спорту;
- число тренерів (інструкторів) з видів спорту;
- число штатних тренерів з видів спорту в установах спортивної підготовки;
- кількість державних і регіональних центрів розвитку виду спорту.

3. Відповідно до запропонованого підходу тенденція зростання зазначених показників в період до 2024 і 2022 рр. буде свідчити про ефективність реалізованих заходів в частині створення соціально-економічних умов для зміцнення здоров'я населення шляхом залучення молодого покоління громадян України до регулярних занять спортом і ведення актив-

© Приходько В., Сеймук А., 2019

ного способу життя, зміцнення матеріально-технічної бази виду спорту, підвищення ефективності підготовки спортивного резерву та збірних команд України по виду спорту, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного спорту на міжнародній арені.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє про відсутність будь-якого конфлікту інтересів.

Перспектива подальших досліджень пов'язана з визначенням особливостей і резервів покращення діяльності різних національних федерацій в залежності від видів спорту, у яких спеціалізуються атлети.

Література

1. Виноградов В., Лей Ши. Внетренировочные средства стимуляции и восстановления работоспособности в подготовке спортсменов высокой квалификации. Наука в олимпийском спорте. 2014. № 3. С. 20-23.
2. Есентаев Т. Современная система подготовки спортсменов в олимпийском спорте и ее внешняя среда. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2015. № 4. С. 7-11.
3. Касымбеков Ж., Баратов А., Рустамов Н. Регуляторы модели отбора спортсменов в спорте высших достижений. Теория и методика физической культуры. 2012. № 3 (30). С. 64-70.
4. Костюкевич В. Модельно-целевой подход при построении тренировочного процесса спортсменов командных игровых видов спорта в годичном макроцикле. Наука в олимпийском спорте. 2014. № 4. С. 22-29.
5. Костюкевич В.М., Щепотина Н.Ю. Модельные тренировочные задания как инструмент построения тренировочного процесса спортсменов командных игровых видов спорта. Наука в олимпийском спорте. 2016. № 2. С. 24-28.
6. Макет программы «Развитие вида спорта в Российской Федерации до 2020 года». URL: https://depsport.admhmao.ru/…/maket_programmy_razviteya_vidov_sporta_v_rf_do_2... (дата звернення 17.5.2019).
7. Матвеев Л.П. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты: [учеб. для вузов физ. культуры]. [5 изд.]. М.: Советский спорт, 2010. 340 с.
8. Мічуда Ю.П. Функціонування та розвиток сфери фізичної культури і спорту в умовах ринку : дис. ...докт. наук з фіз вих. та спорту : 24.00.02. Київ, 2008. 39 с.
9. Павленко Ю.О. Організаційно-методологічні основи формування науково-методичного забезпечення підготовки національних команд до Олімпійських ігор : автореф. ...дис. док. наук з фіз. вих та спорту : 24.00.01. Київ, 2012. 36 с.
10. Павленко Ю. Організація та середовище системи науково-методичного забезпечення олімпійської підготовки. Фізична активність, здоров'я і спорт. 2011. № 4 (6). С. 34-39.
11. Платонов В.Н. Система подготовки спортсме-

References

1. Vinogradov V., Lei Shi.(2014) Vnetrenirovochnyye sredstva stimulyatsii i vosstanovleniya rabotosposobnosti v podgotovke sportsmenov vysokoy kvalifikatsii. Nauka v olimpiyskom sporte [Attractive means of stimulation and restoration of working capacity in training of athletes of high qualification. Science in Olympic sports]. No. 3. P. 20-23 (in Ukrainian).
2. Esentaev T. (2015) Sovremennaya systema podhotovky sport•smenov v olympyyskom sporte y ee vneshnyaya sreda. Teoriya i metodyka fizychnoho vykhovannya i sportu [The modern system of training athletes in the Olympic sport and its external environment. Theory and methods of physical training and sport]. No. 4. P. 7-11 (in Russian).
3. Kasymbekov Zh., Baratov A., Rustamov N. (2012) Regulyatory modeli otbora sportsmenov v sporte vysshikh dostizheniy. Teoriya i metodika fizicheskoy kul'tury. [Regulators of the selection of athletes in the sport of higher achievements. Theory and method of physical culture]. №3 (30). Pp. 64-70(in Russian).
4. Kostyukevich V. (2014) Model'no-tselevoy podkhod pri postroyenii trenirovochnogo protsessa sportsmenov komandnykh igrovykh vidov sporta v godichnom makrotsikle. Nauka v olimpiyskom sporte [Model-target approach in the construction of the training process of athletes team team sports in the annual macrocycle. Science in the Olympic sport]. No. 4. P. 22-29 (in Russian).
5. Kostyukevich V.M., Shchepotina N.Yu.(2016) Model'nyye trenirovochnyye zadaniya kak instrument postroyeniya trenirovochnogo protsessa sportsmenov komandnykh igrovykh vidov sporta. Nauka v olimpiyskom sporte [Model training tasks as a tool for building the training process of athletes of team team sports. Science in the Olympic sport]. №. 2. P. 24-28 (in Russian).
6. Maket programmy «Razvitiye vida sporta v Rossiyskoy Federatsii do 2020 goda» [Model of the program "Development of the sport in the Russian Federation until 2020."] URL: https://depsport.admhmao.ru/.../maket_programmy_razviteya_vidov_sporta _v_rf_do_2 ... (date of the beast is 17.5.2019) (in Russian).
7. Matveev L.P. (2010) Obshchaya teoriya sporta i yeye prikladnyye aspekty [The general theory of sport and its applied aspects]: [studies. for universities nat. cul-

© Приходько В., Сеймук А., 2019

нов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения : учебник [для тренеров] : в 2 кн. Киев, 2015. Кн. 2. 752 с.
12. Платонов В., Есентаев Т. Организационно-управленческие модели совершенствования системы подготовки спортсменов высокой квалификации в условиях политизации и коммерциализации олимпийского спорта. Наука в олимпийском спорте. 2015. № 1. С. 19-26.
13. Приходько В.В. Макропедагогика как механизм регулирования развития спорта в новых организационно-управленческих условиях. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини: досвід і сучасні технології. Запоріжжя, 2014. С. 17-24.
14. Приходько В.В. Направление, содержание и принципы реформы спортавысших достижений в Украине. Спортивний вісник Придніпров'я. 2017. № 1. С. 308-313.
15. Приходько В., Ахметов Р., Томенко О., Табінська С. Використання спортивного рейтингу в якості інструмента державного управління розвитком спорту в Україні. Спортивний вісник Придніпров'я. 2019, № 1. С. 53-63.
16. Савченко В.Г., Приходько В.В., Кощеєв О.С. Управління проектами у спортивно-педагогічній діяльності: навч. посіб. Дніпро, 2017. 327 с.
17. Сушко Р., Дорошенко Е. Глобалізація в сучасному світі та її вплив на спорт вищих досягнень. Спортивний вісник Придніпров'я. 2016. № 2. С. 140-146.
18. Сушко Р. Совершенствование соревновательного процесса в спортивных играх на основе моделирования технико-тактических действий (на примере баскетбола). Наука в олимпийском спорте. 2013. № 4. С. 14-18.
19. Сушко Р.О. Тенденції розвитку українського баскетболу за результатами виступу чоловічих збірних команд у чемпіонаті Європи 2012 року. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка. 2013. Т. 1, вип. 107. С. 327-330.
20. Сушко Р. Формирование теоретической модели развития баскетбола в Украине с учетом влияния факторов глобализации спорта высших достижений. Наука в олимпийском спорте. 2017. № 1. С. 48-55.
21. Giulianotti R., R. Robertson [ets.] Globalization and sport. Malden: Blackwell Publishing, 2008. 144 p.
22. Luo L., Dai Y., Huang F. Globalization and the rise of the Chinese basketball market. Intern. J. history of sport. 2015. Vol. 32, issue 10, P. 1321-1335.
23. Prykhodko, V., Tomenko., O. (2019) Innovative Approach to the Strategic Management of the Olympic Sport Reform in Ukraine. Marketing and Management of Innovations, 1, 357-366. http://doi.

ture]. [5th.ed.]. M .: Soviet Sport, 340 p. (in Russian).
8. Pavlenko Yu. O. (2012)Orhanizatsiyno-metodolohichni osnovy formuvannya naukovo-metodychnoho zabezpechennya pidhotovky natsional′nykh komand do Olimpiys′kykh ihor : avtoref. [Organizational-methodological basis for the formation of science-methodical preparation of national teams before the Olympic Games igor]: author. ... dis. doc Sciences of fiz. Vikh ta sport: 24.00.01. Kiev. 36 p. (in Ukrainian).
9. Pavlenko Y. (2011) Orhanizatsiya ta seredovyshche systemy naukovo-metodychnoho zabezpechennya olimpiys′koyi pidhotovky. Fizychna aktyvnist′, zdorov″ya i sport [Organization and environment of the system of scientific and methodological support of Olympic training. Physical activity, health and sports]. № 4 (6). Pp. 34-39 (in Ukrainian).
10. Platonov VN (2015) Sistema podgotovki sportsmenov v olimpiyskom sporte. Obshchaya teoriya i yeye prakticheskiye prilozheniya : uchebnik [dlya trenerov] [The system of preparation of athletes in the Olympic sport. General theory and its practical applications: a textbook [for trainers]]: in 2 books. Kiev, Kn. 2. 752 pp. (in Ukrainian).
11. Platonov V., Esentaev T. Organizatsionno-upravlencheskiye modeli sovershenstvovaniya sistemy podgotovki sportsmenov vysokoy kvalifikatsii v usloviyakh politizatsii i kommertsializatsii olimpiyskogo sporta. Nauka v olimpiyskom sporte [Organizational and managerial models for improving the system of training highly qualified athletes in the context of politicization and commercialization of Olympic sports]. Science in Olympic sports. № 1. P. 19-26 (in Ukrainian).
12. Prikhodko V.V. (2014) Makropedahohyka kak mekhanyzm rehulyrovanyya razvytyya sporta v novykh orhanyzatsyonno-upravlencheskykh uslovyyakh. Fizychne vykhovannya, sport i zdorov″ya lyudyny: dosvid i suchasni tekhnolohiyi. Zaporizhzhya [Macropedagogics as a mechanism for regulating the development of sports in new organizational and managerial conditions. Physical training, sports and people: up to date technologies. Zaporizhzhya], P. 17-24 (in Russian).
13. Prikhodko VV Napravleniye, soderzhaniye i printsipy reformy sportavysshikh dostizheniy v Ukraine. Sportivniy vísnik Pridníprov'ya [The direction, content and principles of sport reform are the highest achievements in Ukraine. Sports Herald of the Dnieper]. 2017. No. 1. S. 308-313 (in Russian).
14. Prikhodko V., Akhmetov R., Tomenko O., Tabinska S. (2019) Vykorystannya sportyvnoho reytynhu v yakosti instrumenta derzhavnoho upravlinnya rozvytkom sportu v Ukrayini. Sportyvnyy visnyk Prydniprov″ya [Vikristannya sports rating in the quality management tools for sports development in Ukraine. Sports Bulletin Pridniprov'ya]. № 1.

© Приходько В., Сеймук А., 2019

org/10.21272/mmi .2019.1-29.

P. 53-63 (in Russian).

15. Savchenko V.G., Prikhodko V.V., Koshcheev O.S. (2017) Upravlinnya proektamy u sportyvno-pedahohichniy diyal′nosti: navch. posib [Project management in sports-pedagogical activity: teaching]. manual Dnipro, 327 p (in Ukrainian).
16. Sushko R., Doroshenko E. (2016) Hlobalizatsiya v suchasnomu sviti ta yiyi vplyv na sport vyshchykh dosyahnen′. Sportyvnyy visnyk Prydniprov″ya. [Globalization in the modern world and its influence on sport of higher achievements. Sports Herald of the Dnieper]. No. 2. P. 140-146 (in Ukrainian).
17. Sushko R. (2013) Sovershenstvovaniye sorevnovatel'nogo protsessa v sportivnykh igrakh na osnove modelirovaniya tekhniko-takticheskikh deystviy (na primere basketbola). [Improvement of the competitive process in sports games on the basis of modeling of technical and tactical actions (on an example of basketball)]. Science in Olympic sports. No. 4. P. 14-18 (in Ukrainian).
18. Sushko R.O. (2013) endentsiyi rozvytku ukrayins′koho basketbolu za rezul′tatamy vystupu cholovichykh zbirnykh komand u chempionati Yevropy 2012 roku [Tendencies of Ukrainian Basketball Development for the results of the results of the European teams in the competition for Europe 2012]. Bulletin of Chernihiv National Pedagogical University Imeni T.G. Shevchenko. T. 1, vip. 107. S. 327-330 (in Russian).
19. Sushko R. (2017) Formirovaniye teoreticheskoy modeli razvitiya basketbola v Ukraine s uchetom vliyaniya faktorov globalizatsii sporta vysshikh dostizheniy. Nauka v olimpiyskom sporte. [The formation of the theoretical model of basketball development in Ukraine taking into account the influence of factors of globalization of sport on higher achievements. Science in Olympic sports]. № 1. S. 48-55 (in Ukrainian).
20. Giulianotti R., R. Robertson [ets.] (2008) Globalization and sport. Malden: Blackwell Publishing, 144 p. (in Russian).
21. Luo L., Dai Y., Huang F. (2015) Globalization and the rise of the Chinese basketball market. Intern. J. history of sport. Vol. 32, issue 10, P. 1321-1335.
22. Prykhodko, V., Tomenko., O. (2019) Innovative Approach to the Strategic Management of the Olympic Sport Reform in Ukraine. Marketing and Management of Innovations, 1, 357-366. http://doi.org/10.21272/mmi .2019.1-29.

Приходько Володимир
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10; 49094, Україна
e-mail: ops_infiz@ukr.net, тел. +38(097)2430057
Сеймук Анатолій
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 2/4, 49000, Україна
тел. +38(093)3781442

© Приходько В., Сеймук А., 2019